

הדוגמה:

משה דיין

סחר לעיני

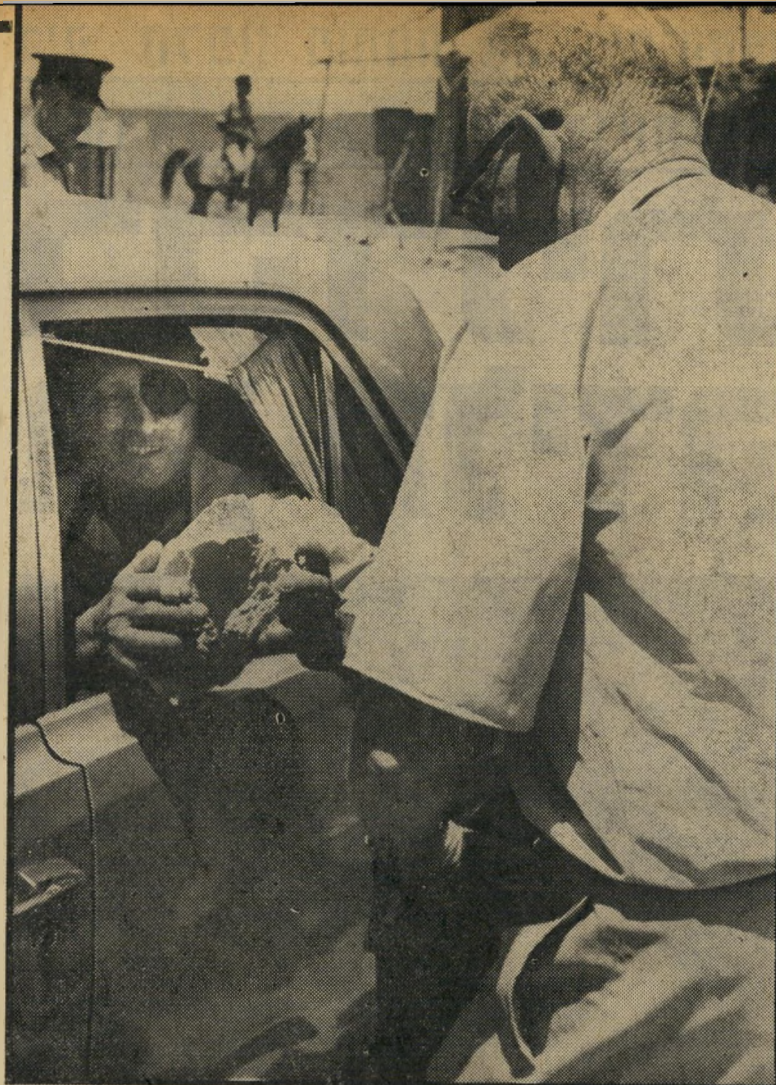
כל בעתיקות

בלתי-חוקיות

בשטחים המוחזקים

ובישראל עצמה

פני שבועות אחדים צילצל הר-סביון. איקס, אדם הפעיל זה שנים רבות מטעם מוסדות ממלכתיים בשטחים, רכש לעצמו קשרים ענפים ביותר שם. הוא לא תמה על הצילצול, למרות שהשעה היתה כבר אחרי חצות, וקם ממיטתו. כאשר פתח את הדלת ראה מולו סגן עמוס ולידו שני תושבי השטחים, שבישרו לו כי הביאו עימם עתיקות מעניינות. איקס ניגש מייד לסגן, ואחרי שראה את שלל העתיקות שעליו, מיהר לטלפן לביתו של משה דיין בצהלה, העיר מר שנתו. דיין קם ממיטתו, ומששמע את דבריו של איקס, דחק בו שיבוא אליו מייד, עם כל הכבודה. הסגן נסע לצהלה ושם, בשעות הקטנות של הלילה, בחצר ביתו של דיין, הועברו העתיקות מן הר-

עתה

הפך העיסוק

בעתיקות מיקצוע

ריווחי ביותר

לקבוצת סוחרים

ואספנים הכועלים

בניגוד לחוק

על-פי הזמנה. נציגים של הרשת המב-ריחה היו באים לישראל כתיירים, מת-קשרים עם סוחרים ישראליים, מוסרים מה יש להם להציע ומקבלים את התשלום תמורת הסחורה המובטחת למפרע. התשי-לום היה בלירות ישראליות או במטבע זר. הסוחרים מעריכים כי כך הוצאו כ-20 מיליון לירות על רכישות של עתיקות מלבנון לבדה. הסוחרים הגדולים בארץ העוסקים ברכישות מארצות ערב הם שמור אל עינב, יואב ששון, שעיא צדוק ודני פינקוס.

כמויות העתיקות הנחפרות מדיי-שנה ור נמכרות בניגוד לחוק, לא ייאמנו ממש. בשבוע זה, למשל, מציע תושב בית-לחם אוסף של מטבעות יהודיים ודורש תמור-רתם 2 מיליון לירות. מצויים בגדה מקור מות הידועים כמקומות מימכר לעתיקות.

שוד העתיקות הגדול

המרכז הגדול ביותר הוא העיררה חווארה שליד שכם, שבה מתרכזות הסחורה הנח-פרת בגדה ומוברחת מירדן. שם ניתן למצוא, בין הקונים, אישים ישראליים מכובדים מאד כמו משה דיין, וקציני משטרה, צבא ומכס בכירים, הרואים בי-שודי-העתיקות ספורט חוקי בהחלט.

אגף-עתיקות

בלי שיניים

האספנים הישראליים, שצברו בי-משך השנים אוספים ענקיים, וכן גם הסוחרים, החלו עוסקים במיטת ובי-ייצוא. הנימוק הרישמי של האספנים הוא שהם מוכרים כדי לממן קניות של עתיקות. זה שנים פורות ברחבי העולם עתיקות שצליהן חתימה של משה דיין, קיימים סוחרים השולחים עתיקות במיליוני ליי-רות לחו"ל, בלי אישור ובניגוד לחוק, וכמה מהם אף הקימו חברות מיוחדות לייצוא עתיקות, כמו חברת כנען של שמואל עינב. הביקוש בעולם היהודי ליי-עתיקות מארץ-הקודש, ובעיקר לעתיקות הקרויות, יודאיקה, הוא עצום, והאספנים מוכנים לשלם כל מחיר תמורת פריט הי-נושא חתימה של אישיות כדין, למשל, כך צמח ענף משגשג מאין-כמוהו של שודי-העתיקות, המוכרים סחורה לאספי-נים ולסוחרים, ואלה, מצידם, מוכרים או-תה לחו"ל ומרוקנים את ישראל מעתי-קותיה תוך התעשרות נאה וקלה. מול שוד זה אין בידי המדינה כל מכי-שיר היכול למנוע אותו. הגוף האמור לטפל בכך הוא אגף-העתיקות במשרד החינוך והתרבות. לאגף זה כמה מפקחים בודדים שאין בידם רכב ואמצעי-קשר, וי-עליהם מוטל התפקיד לפקח על עיסקי-העתיקות בכל שיטחי ישראל והגדה. הי-אגף אינו מצליח לכסות אפילו את האתי-רים באזור ירושלים, ואינו מנסה כלל להגיע למקומות אחרים. כיום רשומים (המשך בעמוד 28)

הסוחרים

ראשי סוחרי-העתיקות דנים בצעדים נגד הצתת-החוק החדשה. מימין לשמאל: שלמה רייזל, יוסף שטיגליץ, שעיא צדוק דני פינקוס ושמואל קאופמן (עם הגב למצלמה). למעלה: משה דיין בודק עתיקות.

או לבנון — לישראל. רשת זו הבריחה פסיפסים מאזור דמשק ללבנון, קפריסין וישראל — היישר אל ביתו של משה דיין, שבו מצוי כיום אחד מאוספי-הפסי-פסים היפים ביותר בעולם. הרשת מוציאה מסוריה עתיקות מאתרים באזורי ההתי-יישובות היהודית הקדומה בעבר-הירדן, מעבירה אותם לישראל גם דרך הגשרים הפתוחים.

גל חדש, עצום בהיקפו של עתיקות, החל וורם ארצה בתקופת מלחמת האזרחים בלבנון. מרבית המוניאונים באזורי הקרי-בות נשדדו, וכמוהם מרבית האוספים הפרי-טיים. חלקיהארי של השלל הגיע לישראל. העתיקות מלבנון היו מגיעות ארצה

לפני כמה שנים. במהלך הקרבות נשדד המוניאון הידוע בעיר גרש, וחלקיהארי של האוסף הוברת לישראל ונמכר כאן לסוחרים ולאספנים. העתיקות מוברחות דרך הגשרים הפתוחים, על-ידי רשת-הב-רחה מיקצועית המעבירה כל דבר תמורת כסף. הרשת מושתתת על אנשי או"ם וכמרים, וסוחריה-העתיקות הישראליים יוד-עים כיצד להתקשר עם נציגיה ולעקוב אחר עתיקות המגיעות ארצה. האוסף של המוניאון של גרש שהגיע ארצה כלל פסלים, שטיחים, מטבעות וכלי-חרס נדי-רים.

עם תום הקרבות התפתחה הברחה שיטתית של עתיקות מסוריה — דרך ירדן

סגן אל החצר. לערבים שביאו את המישלוח מסר איקס סכום נכבד כמזומי-נים. גם איקס וגם דיין לא ראו כל חריג במשה שעשו. למען עתיקות יקרותיהם-ציאות הם מוכנים לקום ממיטתם בכל שעה, ולנסוע לכל מקום.

● לפני חודש נמצא אוסף של 15 אלף מטבעות רומיים מאוחרים, במטמון בין בית-לחם לחרון. איקס הגיע למקום מייד, ורכש 1000 מטבעות ב-20 לירות האחד. שאר המטבעות נמכרו תוך ימים ספורים, ולא נודע כי היו אייפם.

● לפני שלושה חודשים נתגלה בעזה אוסף נדיר ביותר של מטבעות עבריים הקרויים "עזה" ו"אשקלון". האוסף נמכר תוך שעות אחדות לסוחרים. שהגיעו מייד לבית המוצא ורכשו הכל בלי לשאול שאלות מיתרות.

זרם עתיקות

מעבר לגבול

שלושה מיקרים אלה, ופעילותם של משה דיין ושותפיהם איקס, הם אך חלק זעיר משוד העתיקות הגדול שהגיע בשנה האחרונה לשיאים חדשים. אחרי כל יום גשם בהרי חברון פושטים התושבים המקומיים על אתרי-העתיקות עם נפות בידיהם, ודולים כל מטבע שי-נחשף. כמויות אדירות של עתיקות זור-מות מ-4000 האתרים הידועים לאגף-העתיקות, ומעוד רבבות האחרים הבלתי-מסומנים, מגיעות אל קבוצה של כמה עשרות סוחרים ואספנים ההופכים אותן לשלל שוויו מיליונים רבים.

פעילותם של הסוחרים והאספנים המי-קומיים הומרצה באחרונה, בעיקבות העב-רת עתיקות בהיקף אדיר מארצות שכנות שבהן מתחוללים כיום קרבות. הדבר התי-חיל עוד בתקופת מלחמת-האזרחים בירדן

• השם שמור במערכת.